

DIONYSIUS CARTHUS. 66. Dicitur aliquis homicida quatuor modis : primo provocacione, secundo voluntate, tertio procuracione, quarto opere. Super *I Joan.*, cap. III, art. 4.
67. Si malus malum occiderit, non excusat occisi nequitia; sed cum iustitia excusatur, ut si iuste a iusto iudice occidatur. Super *Apocalypsi.*, cap. XVIII, art. 19.
GILBERT. ANGLUS. 68. Martyres Christi occidi possunt, flecti nequeant. Serm. 23 super *Cant.* apud D. Bernard.
GLOSS. DEC. 69. Furem nocturnum, sed non diurnum, nisi telo se defendat, licet occidere. In *Decret. Gratiani.*
GLOSS. ORD. 70. Diabolus non vi, sed callide interficit. Super *Job*, cap. XI.
71. Homicida non solum est, qui ferro sed etiam qui verbo occidit; ut diabolus primos parentes. Super *Joan.*, cap. VIII, in illud : *Ille homicida erat ab initio.*
GLOSS. INT. 72. Omnis homicida est, qui vel ferro percussit, vel odio insequitur. Super *I Joan.*, cap. III, in illud : *Omnis qui odit.*
GLOSS. ORD. 73. In perpetuum cum Cain damnabitur qui hoc genere homicidii tenetur, ut discordet a fratribus. *Ibid.*, cap. III, in illud : *Omnia homicida non habet.*
GLOSS. INT. 74. Si malus malum occidit, occisorem non excusat nequitia occisi. Super *Apocal.*, cap. XVIII.
S. GREGOR. MAGNUS. 75. Aliquando perversus homo homicidium, quod facere vel metuit, vel erubescit, voto et voce peragit, etiam cum a lesione proximi manibus cessat. Lib. 5 *Moral.*, cap. 31.
76. Nulla lege necesse est periri, qui lege nunquam potuit temeri. *Ibid.*, lib. 26, cap. 20, num. 23.
77. Tot occidimus quot ad mortem ire quotidie tepidi et tacentes videmus. Homil. 11 super *Ezech.*
78. Quis sanctior David? qui cum Saulis persecutionibus urgeretur, non solum persequentem occidere non voluit, sed ipsi persecutori, cum ipsum occidere posset, pepercit. In *Septem Psalm. psal.*, super *Psalm.* IV, in prolog.
S. HIERON. 79. Cum homicidium ex odio sepe nascatur, quicumque odit, etiamsi necdum gladio percussit, animo tamen homicida est. Epist. 36 ad *Castorbium.*
80. Non moritur quisquis victurus occiditur. Epist. 49, ad *Innocent.*
81. Voti, tempore persecutionis, christianus erat, pro Christi nomine gladio percussus. Epist. 60, de *Vita Pauli eremita.*
82. Mors omnium, est homicidium pessimum. Epist. 92, ad *Rufin.*
83. Vetus sententia est, homicidam esse eum, qui cum possit hominem de morte liberare, non liberat. Lib. 2 *Dialog. advers. Pelagianos.*

84. Nullus tam crudelis homicida est, quam qui ita erga alterum savit, ut non parcat sibi. Epist. 5, ad *Virginem in crillium missam.*
85. Occidere hominem, non semper criminisum est : sed malitia, non legibus occidere, criminisum est. Epist. 18, ad *Rufin.* de *Synbolo*, super illud : *Remissionem peccatorum.*
86. Homicidas, et sacrilegos, et venenarios morte punire, non effusio sanguinis, sed legum ministerium. Lib. 4 super *Hierem.*, cap. XXII, super illud : *Et sanguinem innocentes non effundatis.*
87. Non est nostrum mortem arripere, sed illatam ab aliis libenter accipere; unde et in persecutionibus non licet propria perire manu. Super *Jonam*, cap. I, super illud : *Tollite me.*
88. Qui voluntatem habet occidendi, etiamsi non percussit, occidit. Super *Psalm.* LXI, vers. 3.
89. Index non est auctor sceleris, homines occidendo. Hab. in *Decret. Gratiani*, part. 2, causa 23, quest. 5, can. *Judez.*
90. Non est crudelis, qui crudelis jugulat : sed crudelis ideo vocatur, quia crudelis patientibus esse videtur. Non latro suspendendus patibulo, crudeliter iudicium putat. Hab. in *Decret. Gratiani*, part. 2, causa 23, quest. 5, can. *Non est.*
91. Omnis iniquitas, et oppressio, et iniustitia iudicium sanguinis est : et licet gladio non occidat, voluntate tamen interficit. In *Decretis Gratiani*, part. 2, de *Panis*, dist. 4, can. *Omnis.*
92. Hæc vivorum mors est, vivere cadibus. Super *Psalm.* CXXIII.
93. Homicidium fit multis modis : manu, lingua, consensu : manu fit, cum quis alium actualiter vita privat, vel in locum mortis, ubi vita privetur, precipitat, vel in carcerem, vel alium quemlibet talem locum : lingua fit duobus modis, scilicet precipiendo, vel suggerendo; Judei Christum occiderunt, dum ut occideretur, iudici suggererunt : consensu duobus modis fit, vel dum mortem alterius desideramus et cupimus; vel si dum eum a morte liberare postumus, vitam ejus negligimus, id est, adiutorium non impendimus. Lib. 4, de *Sacram.*, part. 12, cap. 7.
94. In natalitio occisus est Scedechus a Nabuchodonosor, Joannes ab Herode, Judas ab Antiocho, pistor a Pharaone. Super *Gen.*, cap. XI.
95. Occisiones meditari, diabolicæ malitias est. Super *Joan.*, cap. VII.
96. Ne homicidium perpetretur, ira odiumque succidatur : sine quibus homicidii crimen nullo modo valebit admitti. Lib. 8 *Canon. incantat.*, cap. 19.
97. Radix homicidii est invidia, et fructus invidiæ homicidium. Homil. 54 super *Genes.*

S. HILARIUS

HUGO A. S. VICTORE.

PHILO JUD.

S. PROSPER.

SALVIANUS.

HUGO CARD.

JOANNES CASI.

S. JOANNES CHRYSOST.

98. Innocentem perimere, nefas est : patrem occidere, scelus. Serm. de *Absalom.*
99. Homicidium sæpe adulterii fructus efficitur. Homil. 4 in *Psalm.* L.
100. Latro truculentissimus fuit homicida, sed paradisi civis factus est. Homil. 68 super *Math.* Oper. perf.
101. Ex ira homicidium generatur : tolle iram, et homicidium non erit. Hom. 41 super *Math.* Oper. imperf.
102. Præstat hostis, dum nocet : beneficium tribuit, cum occidit. Homil. 3 ex *Divers.* in *Math.*
103. Si alios occidere fas non est, multo magis nefas est seipsum occidere. Epist. ad *Galat.*, cap. 1.
104. Homo scelestus hac vita desperata, ne ejus quidem rationem habet, purpura decoratus est. Homil. 9 super *I Thess.*
105. Qui sanguinem fundit humanum, occidit : qui diffamat innocentem, occidit : qui scandalizat malo exemplo videntem seu audientem, occidit. In cap. 4 *Regul. S. Bened.*, verbo *Omnis.*
LACT. FIRM. 106. Pro bellis immanibus sunt habendi, qui contra jus humanitatis, et fas omne occidunt. Lib. 6 de *Divina inst.*, cap. 10.
107. Quid immanius homicidio? quid similis feris bellis existimandum est? *Ibid.*, cap. 19.
108. Hoc in sæculo necantur homines vi ferro, insidiis, venenis. *Ibid.*, lib. 7, cap. 22.
109. Homicidium pecunia diaboli est, ille enim ab initio homicida est : fecisti homicidium, diaboli pecuniam suscepisti. Homil. 6 in cap. XV *Genes.*
110. Christus dum occiditur, illud quod omnes occidebat, occidit. Serm. 82.
111. Homicidii censendi sunt, non solum qui interficiunt, sed et qui conantur clamque palanque, ut interficiant, etiamsi non perpetrarint facinus. Lib. 2 de *Specialib. legibus.*
112. Non qui gladio tantum, verum etiam qui odio seviunt, homicidæ sunt. De *Promiss.*, part. 4, cap. 36.
113. Homicidium non sola tantummodo occidentis manu, sed etiam odientis animo perpetratur. Lib. 3 de *Gubern. Dei.*
114. Homicidia in servis rara sunt, terrore ac metu mortis : in divitibus autem assidua, spe ac fiducia impunitatis. *Ibid.*, lib. 4.
115. Non sunt longe ab occidentibus, qui animo occisiones oderunt. *Ibid.*, lib. 8.
116. Mortem languentibus probatur infligere, qui hæc eum possit, non excludit. Hab. apud *Gratian.* in *Decretis*, part. 1, dist. 83, can. *Providendum.*
117. Si aliquis homo sit periculosus communitati, et corruptivus ipsius propter aliquod pecca-

JOAN. TRITH.

LACT. FIRM.

S. PETERUS CHRYSOL.

PHILO JUD.

S. PETERUS CHRYSOL.

PHILO JUD.

S. PROSPER.

SALVIANUS.

HUGO CARD.

JOANNES CASI.

S. JOANNES CHRYSOST.

tum, laudabiliter et salubriter occiditur, ut bonum commune conservetur. 2, 2, quest. 64, art. 2.
118. Ille qui occidit justum, gravis peccat, quam ille qui occidit peccatorem. *Ibid.*, art. 6.
119. Non licet quemquam se defendendo occidere, nisi quis se defendere intendat cum moderamine inculpato tutelæ. *Ibid.*, art. 7.
120. Nemo illum homicidii crimen evasisse aestimat, quem excusatum secularis iudicii corrupti sententia absolvit. Homil. 1 de *Bono disciplina.*

S. VALER. EPISC.

SENTENTIA PAGANORUM.

121. Lex non jubet seipsum quempiam occidere : quæ vero non jubet, vetat. Lib. 5 *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 11.
122. Mortem sibi consciscere ob fugiendam paupertatem, aut amorem, aut molestem aliquid, non fortis est hominis, sed potius timidus. Lib. 3 *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 7.
123. Intueri lucem non fas est ei, qui a se hominem occisum esse fateatur. Orat. 38, pro *Milone*, num. 7.
124. Me Anitus et Melitus occidere sane possunt, ledere vero non possunt. In suo *Enchirid.*, cap. 79.
125. Bis interimitur, qui suis armis perit. In suis *Sent.*, sent. 56.
126. Homicidia sui, insepultus abijciatur. Lib. 8 *Declamat.*, contror. 4.
127. Optimum misericordie genus est, civitatis curandæ causa occidere. Lib. 1 de *Ira*, cap. 16.
128. Mors per omnes ita, qui occidit, sequitur occisum. Epist. 92.
129. Misericordie genus est, cito eum occidere, qui occidendum est : qui tormentum ultimum, finem sui secum affert, et quod antecedit tempus, maxima venturi supplicii pars est. Lib. 2 de *Benefic.*, cap. 5.
130. Crimen relinquit vite, qui mortem appetit. In suis *Proverb.* in fine positus.
131. Mortis quidem ipse tibi causa non fias : si quis autem vult te corpore exuere, ne indigneris. Sent. 312.
132. Sapientem si quis de corpore extrudat injusto, in iniquitate sua beneficium ei præstat, absolvitur enim tanquam evinculis. *Ibid.*, sent. 313. Vido etiam tit. *Crimen*, sent. 29; *Discordia*, sent. 14; *Economico*, sent. 9; *Fraternitas*, sent. 10; *Fuga*, sent. 28; *Heresis*, sent. 51; *Ira*, sent. 162; *Julus*, sent. 36; *Laqueus*, sent. 10; *Martyrium*, sent. 74, 77; *Militia*, sent. 12; *Odium in genere*, sent. 29.

ARISTOTEL.

CICERO.

EPICETUS.

MINUS PUB.

SENECA.

SIXTUS PHILOSOPH.

HUGO CARD.

OCCUPATIO.

Definitio. Occupatio est distractio, et illaqueatio mentis, quæ avertit, et dissipat, et illaqueat eam,

ne cogitare valeat ea, quae salutis sunt. Super *Ecclesiasten*, cap. 1.

Divisio. Triplex est occupatio: prima mala, secunda peior, tertia pessima. Prima est necessitatis, quae cum sit miseria praesentis necessaria, mala est ad miseriam, non ad culpam: quia etsi penam habeat a beatitudine alienam, culpam tamen non habet iustitiae contrariam. Secunda est curiositatis, quae mens humana instat scrutari aut quae scire non convenit, aut quae scire noxium est. Tertia est cupiditatis, quae mens humana in acquirendis et conservandis temporalibus distenditur. Super *Ecclesiasten*, cap. 1.

SENTENTIAE PATRUM.

- S. ANTONIN.** 1. Occupatio mundi multum inquietat mentes hominum: nunc rapit animum insatiabilis amor, et spes lucorum. *Prose.*
2. Nunc deiecit dolor de amissione honorum; nunc gaudium vanum, quando succedunt ad votum concupiscentia.
3. Nunc timor amittendi optata: nunc decipit, nunc decipitur.
4. Nunc rapit alieno, modo auferuntur: nunc torquetur suspitionibus, nunc irascitur, nunc molestat. Part. 3, tit. 16, cap. 10, § 4.
- S. ANTONIUS DE PADUA.** 5. Animus distensus per multa, multis lacertur curis necesse est. *Serm. 1 Pentecost.*
- S. AUGUST.** 6. Impossibile est illis qui negotiis secularibus implicati sunt, ut cor semper sursum habeant. Super *Psalm. 11.*
- S. BERNARD.** 7. Spiritualis gratiae plenitudinem occupata mens secularibus non admittit, non recipit animus, non capit affectus. *Serm. 6 Ascens.*
8. Quid servilius indignisque Deo servienti, quam (non dico omni die, sed pene omni hora) insudare rebus et pro rebus secularium? Lib. 1, de *Consid. ad Eugen. Pap.*
9. Arbitratur se non esse minoribus occupandum, qui se ad majora sentit idoneum. *De Duo-decim grad. humil.*, grad. 7.
10. Nimis difficile est, terrenas occupationes absque peccatis ministrare. Lib. *Medit.*, cap. 2.
11. Mens occupata in terrenis curis, semper est in angustiis. *Serm. 8 ad Sororem.*
12. Qui curis terrenis se implicat, ab amore Dei se separat. *Ibid.*
- S. BONAV.** 13. Imperitus efficitur ad singula, qui confusa mente dividitur ad multa. Super *Sep. in Prolog.*
14. Occupatio prodest tribus, ut obliviscantur tristitia. Lib. 1 de *Profectu relig.*, cap. 33.
- S. CESARIUS ARELAT.** 15. Non sint ita nimiae occupationes, ut nos Deo vacare non sinant. *Homil. 10.*
16. Istas malas occupationes, quae et animam et corpus debilitant, fugiamus: et videbimus quod

nobis remanet tempus, in quo aliquid de salute animae cogitemus. *Homil. 20.*

17. Molestis et laqueis secularibus obligari non debent, qui divinis rebus et spiritalibus occupati sunt. *Epist. 66, ad Clerum et plebem Furnitanorum.*

18. Cor quid de se intrinsecus agatur obliviscitur, dum extrinsecus occupatur. Lib. 25 *Moral.*, cap. 7.

19. Occupatorum mens quanto per mundi concupiscentiam in exteriora resolvitur, tanto per inaffectionem suam interius obduratur, si amore damnabili mollescit foris. *Ibid.*, lib. 31, cap. 7.

20. Cum occupationes extrinsecus perstrepunt, intrinsecus in amore Dei pacatissima quies tenetur: ut occupationem tumultus exterioris perstrpentis dispenset interius praesidens iudex ratio, et tranquillo moderamine, ea quae circa se minus sunt tranquilla disponat. *Ibid.*, lib. 48, cap. 25.

21. Nequaquam mens ad superna attolitur, si curarum tumultibus continue in infinis occupetur. *Ibid.*, lib. 5, cap. 8.

22. Saepe qui contemplari Deum quieti poterant, occupationibus pressi ceciderunt: et saepe qui occupati bene humanis usibus vivebant, gladio suae quietis extincti sunt. *Ibid.*, lib. 6, cap. 17.

23. Mens concupiscentis exterioribus occupata, igne divini amoris non calet. *Ibid.*, lib. 8, cap. 26, num. 30.

24. Sicut vigor mentis frændandis praestet motibus carnis, sic saepe superimpositos tumultus occupationibus bene regit amor quietis. *Ibid.*, lib. 18, cap. 25, num. 29.

25. Aeternae lucis quanta sit claritas nesciunt, qui transitoris occupationibus obaeccantur. *Ibid.*, lib. 27, cap. 7, num. 10.

26. Ita occupationum onera hominem depriment, ut ad superna animus nullatenus erigatur. Lib. 1, in *Registro*, indict. 9, cap. 7, epist. 7, ad *Anastas. episc. Antioch.*

27. Locum sanctitatis accipimus, et terrenis actibus implicamur. *Homil. 4, super Evang.*

28. Impar quisque invenitur ad singula, dum confusa mente dividitur ad multa. Part. 1 *Pastoral.*, cap. 4.

29. Pulchra species quietis animae, terreni actus pulvere fodatur: cumque se ad exteriora sparserit, etiam cum interiora appetit, ad haec proculdubio minor redit. Lib. 1, *Dialogi, in Praefatione.*

30. Cum animus dividitur ad multa, fit minor ad singula, tantoque ei in una qualibet re surripitur, quanto latius multis occupatur. *Ibid.*, cap. 4.

31. Quanto quisque in mundi occupationibus profecerit, tanto ab amore Dei amplius decrevit. Lib. 1, in *Registro*, ind. 9, cap. 30, epist. 30, ad *Joan. exconsul.*

S. HIERON. 32. Facio aliquid operis, ut te semper diaboli inveniat occupatum *Epist. 2, ad Rustic.*

HUGO A S. VICTORE. 33. Occupatio mundana est distractio et illigatio mentium, quae avertit et dissipat et illaqueat animas, ne cogitare praevalent ea quae salutis sunt. *Homil. 5, super Ecclesiasten.*

34. Occupatio curiositatis, quae se mens ad illicita extendit, et instat scrutari, est investigare quod ei scire aut non convenit, aut noxium est; ipsa est pessima occupatio. *Ibid.*

35. O pessima mundi occupatio! o distentio permissiosa! quo trahis animum? quantum promittis, et quantum tollis? promittis homini totum quod ipse non est, et totum quod ipse est: quid si totum dares, quod promittis, et totum tolleres, quod tollis? *Ibid.*, homil. 6.

HUGOCARD. 36. Non potest anima simul attenta esse temporalibus negotiis disponendis, et caelestibus contemplandis. Super *Genes.*, cap. 35.

S. INNOC. III. 37. Vere occupatio magna creata est omnibus hominibus: beati tamen, qui occupantur in bonis quia de bonis transibunt ad optima. *Prose.*

38. Miseri vero, qui occupantur in malis, quia de malis transibunt ad pessima. *Serm. 1, Septuag.*

S. JOANNES CRYSTOST. 39. Occupatio virilium sollicitudinum, suggestionum voluptates plurimum excludit. *Homil. 10, super Math. Oper. imp.*

JOAN. TRITE. 40. Minus pulsatur illecebris carnis, qui semper occupatus, utiliter nullum admittit fastidium mentis. Lib. 1, hom. 6.

S. ISID. HISP. 41. Quanto quisque curis mundi majoribus occupatur, tanto facilius vitium premitur. *Prose.*

42. Si enim vix valet peccata animus devitare quietus, quanto magis occupatione seculari detentus? Lib. 3, de *Sum. bono*, cap. 48, sent. 3.

PET. BLES. 43. Animum, quae tot labyrinthis intricata est, necesse est ancillari. *Epist. 16, ad Quemdam episc.*

44. Occupationum secularium turba, mors animae est. *Ibid.*

45. Magnis addictus es, noli minimis occupari: minima et vilia sunt, quaecumque ad seculi quaestus, et non ad lucra pertinent animarum. *Ibid.*, tract. de *Inst. episc.*

PETRUS CRYSOLOG. 46. Totus homo miser sic carni deditur, sic rebus praesentibus occupatur: ut nihil in se, quod futurae vitae, quod divinis bonis deserviat, derelinquat. *Serm. 114.*

PHILO JUD. 47. Difficile est, vel potius impossibile, in confusae et occupatae vitae virtutem invenire. *De Profugis.*

48. Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum sibi res attrahit. Lib. 2, de *Imit. Chr.*, cap. 1, sect. 7.

49. Sicut homo nunquam invitus bene servit, ita nec occupatus bene commendata custodit. *Hom. 3, de Arcta vita.*

SENTENTIAE PAGANORUM.

50. Occupatorum animi velut sub iugo sunt, flectere se ac respicere non possunt. *De Brevit. vitae*, cap. 10.

51. Omnium occupatorum conditio misera est: eorum tamen miserrima, qui ne suis quidem occupationibus laborant. *Ibid.*, cap. 19.

52. Occupationes reciduntur, et sibi totus animus vacet. Lib. 3, *Quaest. in praefat.*

53. Facile est occupationes evadere, si occupationum praemia contempseris. *Epist. 22.*

54. Mentiuntur, qui sibi obstrare ad studia liberalia turbam negotiorum videri volunt: simulant occupationes et augent, et ipsi se occupant. *Prose.*

55. Vaco, mi Lucili, vaco; et ubicunque sum, meus sum: rebus enim non me trado, sed commodo. Nec consector perlendi temporis causas, sed quocumque constiti loco, ibi cogitationes meas tracto, et aliquid in animo salutare verso. *Epist. 62.*

56. Resistendum est occupationibus, nec explicandae, sed submovendae sunt. *Epist. 72.*

57. Quam grande praemium non expectat, si occupationes nostras, et mala tenacissima abrumpimus! *Epist. 75.*

58. Impossibile est, o fili, utrisque simul intendere, mortalibus videlicet atque divinis: nam electione unius amittimus alterum: quotiesque unius cura remittitur, alterius actus intenditur. *Lib. de Potest. et Sap. Dei. cui titulus Pimander*, cap. 4.

59. Satius est favorabili, quam invisae rei vacare. Lib. 5, *Dictor. memorabil.*, cap. 3.

Vide etiam tit. *afflictio*, sent. 87; *Contemplatio*, sent. 61; *Cura*, sent. 9; *Delectatio*, sent. 32; *Labor*, sent. 44; *Negotium*, sent. 21, 24, 25, 37, 42, 48, 52, 53, 60; *Scientia*, sent. 76; *Scrutari*, sent. 24.

OCULUS.

Etymologia. Oculi sunt sic dicti, sive quia eos ciliorum tegmina occultant ne incidentis injuria offensione ledantur: sive quia occultum lumen habent, id est, secretum vel interpositum. *Serm. Dom. 4, post Trinit.*

Oculus dictus est, quasi oculus lux, quod cito intenta respiciat: sive quod palpebris oculentibus probatur occultus. Super *Psalm. vi*, vers. 7.

THOMAS A KEMPIS.

S. VALER.

SENECA.

TRIMEGIST.

VALEN. MAX.

S. ANTONIUS DE PADUA.

CASSIODOR.

HUGO A S. VIGORE.

Divisio. Oculus triplex est, oculus carnis, oculus rationis, oculus contemplationis. *Prose.* Oculus carnis apertus est, oculus rationis lippus, oculus contemplationis clausus et cæcus. Oculo carnis videtur mundus, ea que sunt in mundo : oculo rationis animus, et ea que sunt in animo ; oculo contemplationis Deus, et ea que sunt in Deo.

Oculo carnis videt homo, que sunt extra se : oculo rationis, que sunt in se : oculo contemplationis, que sunt intra se, et supra se. Lib. 3, *Cælestis hierarchia*, cap. 2.

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS.

1. Carcer est totum corpus tenebroso inhrens nisi, nisi oculorum illuminetur aspectu. Lib. 6, *Hexam.*, cap. 9.

2. Discant viri cavere etiam oculos feminarum : adamarum enim et qui nolunt amari. *De Joseph*, cap. 5.

S. ANTON.

3. Qui nolunt oculos aperire ad cognoscendas culpas, et lacrymis diluendas, sine fructu eos aperiant in tormentis. Part. 1, tit. 3, cap. 7, § 4.

4. Quanto magis corporalis oculus ad infima inclinatur, terræque propior fit, tanto magis restringitur corporeus visus : sed e contra, si ad superiora elevatur. Part. 2, tit. 1, cap. 2, § 2.

S. ANTONIUS DE PADUA.

5. Ubi oculus, ibi rationes : habe semper oculos in te : mens est in oculo, oculus in te. *Serm. Dom. 15, post Trinit.*

S. AUGUST.

6. Mens sine oculis carnis humana est, oculi autem carnis sine mente belluini sunt. Lib. 14, *de Trin.*, cap. 14.

7. Frustra circumstat oculos prærens imago rerum, si oculis integritas desit. *De Quest. LXXXII*, quas. 12.

8. Habent oculi in capite magnum honorem, sed minorem habent si soli essent, et alia minoris honoris membra non essent. *De Bono vitæ*, cap. 6.

9. Oculis agris odiosa est lux, quæ puris amabilis est. Lib. 7 *Confess.*, cap. 16.

10. Pulchra formas et varias, nitidas et ante nos colores amant oculi. *Ibid.*, lib. 10, cap. 34.

11. Resisto seductionibus oculorum, ne implicentur pedes mei : et erigo ad Deum invisibiles oculos, ut evallat de laqueo pedes meos. *Ibid.*

12. Ideo generalis experientia sensuum, concupiscentia oculorum vocatur : quia videndi officium, in quo primatum oculi tenent, etiam cæteri sensus sibi de similitudine usurpant, cum aliquid cognitionis explorant. *Ibid.*, cap. 35.

13. Similitudo rerum, que ad oculos pertinet, mater est falsitatis. Lib. 2 *Soliloq.* cap. 6.

14. Lux visibilibus excellit omnes sensus corporeos, quia et in ipsis sensibus, quibus anima per

corpus utitur, nihil est oculis preferendum. *De Moribus Eccles.*, cap. 20.

15. Non dicatis vos habere animos pudicos, si habeatis oculos impudicos : quia impudicus oculus, impudici cordis est nuntius. Regula. 3, *ad Clericos*.

16. Mundatus oculus, simplexque redditus, aptus et idoneus erit ad contemplantandam interiorem lucem suam ; iste enim oculus cordis est. *Serm. Dom. in monte*, lib. 2.

17. Summe custodiendus est oculus, quia janua cordis est, et nuntius : nam claudo oculum, et voluntas habendi non erit ; cesset voluntas, et ecce infernus clauditur. *Serm. 31, ad Fratres in Eremo*.

18. Oculi nostri dicuntur lumina, et tamen nisi aut nocte lucerna accendatur, aut per diem sol exeat, lumina ista sine causa parent. *Tract. 2, in Joan.*

19. Illi oculis carnis vident vanitatem, nos cordis oculis veritatem. *Ibid.*, tract. 7.

20. Corporis oculos habes sanos, cordis oculos habes sanctos. *Ibid.*, tract. 44.

21. Oculus solus videt in corpore, sed non soli sibi oculus videt, et manus videt, et pedi videt. *Ibid.*, tract. 32.

22. Oculus carnis alia videt, se non potest. *Tract. 47.*

23. Quibus oculis videtur fides, ipsis oculis videtur Deus. *Homil. 38, ex Lm. Hom.*, cap. 3.

24. Oculus plenus sit visu, et conspectu eorum que decet. *Homil. 11, Hexam.*

25. Nil peccant oculi, si mens velit his dominari. In suis *Proverb.*, verbo Nil.

26. Oculi petilantes cordis luxuriosus sunt proditores. *Ibid.*, verbo Oculi.

27. Oculi loquentis fidem faciunt dietis : nec potest ita affectum exprimere digitus, quomodo vultus. *Epist. 66, ad Gaufridum abbat. S. Theodorici.*

28. Egregium instrumentum corporis est oculus. *De Vita solit.*

29. Si oculus exterior ad interioris exemplum seipsum negligens vacat circa aliena, etiam cum vult non sufficit redire ad seipsum. *Ibid.*

30. Mens per oculos capitur, per oculos intrat in mentem impuri sagitta amoris. *Serm. 23, ad Sororem.*

31. Melius est labi pedibus, quam oculis. Lib. 2 *Pedagogi*, cap. 6.

32. Quam facile potest in puncto temporis evagari velocitas oculi, tam sollicita præservanda est irruentis noxa delicti. *Homil. 4, de Epiphân.*

33. Oculi Sanctorum cum interioris et ardentis invisibilia concupiscunt, ab intuitu visibilibus deficiunt. *Super Thron.*, cap. 2, in illud : *Defecerunt pro lacrymis oculi mei.*

S. GREGOR. MAGNUS.

34. Lucerna corporis est oculus carnalis, lucens toti corpori. Lib. 28 *Moral.*, cap. 6, num. 13.

35. In poma sua oculos aperit, quos in culpa clausos tenuit. *Ibid.*, lib. 25, cap. 3, num. 3.

S. GREGOR. NAZ.

36. Corporis lychnus, est oculus : non is tantum qui corporaliter videt et videtur ; sed et qui spiritualiter considerat, et consideratur. *Epist. 18, ad Cesariens.*

HAYMO.

37. Oculi carnalium nihil magnum noverunt, nisi quod corporeis oculis intueri possunt. *Super Apocel.*, cap. 18.

S. HIERON.

38. Impudici oculi non norunt anime pulchritudinem considerare, sed corporum. *Epist. 22, ad Eustoch.*

39. Multo melius est spiritu videre, quam carne ; et illos oculos possidere, in quos peccati festuca non possit incidere. *Epist. 33, ad Castrulium.*

40. Reprimendi sunt oculi, quasi quidam raptiores ad culpam. Lib. 2, *super Lament. Hierem.*, cap. 3, super illud : *Oculus meus.*

41. Frequenter et oculi et vultus, mentis indicium sunt. *Prose.*

42. Quando cor nostrum vulneratum est contra aliquem, non possumus eum aspiciere rectis oculis : vultus ipse et oculi quasi speculum anime nostre sunt. *Super Psalm. CXXIX*, vers. ult.

HUGO A S. VICTORE.

43. Oculus cuncta videt, seipsum non videt ; et eo intume que reliqua cernimus, ipsam, in qua positum est lumen, faciem nostram non videmus. In *Soliloq. de Arrisua anima.*

44. Oculus, quasi speculator, bene eminentiorum cunctis locum obtinuit, ut que cæteris sensibus superventura sunt, ante periculum prævidere possit. Lib. 7 *de Trin.*, cap. 7.

45. Nihil prorsus corporales oculi, si oculi mentis fuerint excessati. *Homil. 43, super Genes.*

46. Sicut oculi corporales nihil amplius præterquam visibilia spectare possunt : ita oculi fidei non que videntur spectant, sed illa vident, que multo post futura sunt. *Ibid.*, homil. 66.

47. Oculus carnalis non est oculus, sed est speculum oculi illius interioris, scilicet mentis. *Homil. 12, super Math. Oper. imperf.*

48. Inter membra oculi prestantissimum est, qui totum corpus gubernat ac regit. *Prose.*

49. Oculus ornamentum et lucerna est omnium membrorum ; quod enim sol mundo, hoc oculus corpori. *Homil. 55, super Joan.*

50. Sicut oculi corporis nihil vident intelligibile, ita oculi fidei nihil vident sensibile. *Serm. de Verb. Apost. Habentes eundem spiritum.*

S. JUST.

51. Nihil est magis quod faciem ornet in corpore, quam dispositio oculorum. *Super Cant.*, cap. 1, explicat. 22, in illud : *Oculi tui columbarum.*

S. ORGELITAN.

ORIGENES.

52. Cum lascivunt oculi per illicitas concupiscentias, et per spectacula diabolica, quid aliud nisi ignem sibi congregant ? *Homil. 9, in Levitic.*

53. Est membrorum commercio salutari pretiosus oculus, sed si perseverat in corpore ; alioqui ubi corpori defuerit, sibi non aderit. *Prose.*

54. Debent illi membra omnia sua lucis obsequium, sed et ipse oculus sentit corpori se debere quod lux est. *Serm. 132.*

55. Oculus mortis est janua, invidia fax, livoris caminus : qui toto cupiditatis incendio velocius per aliena percurrit, quam currit ignis arida et terrena per gramina. *Prose.*

56. Dei est, quod oculus in orbem suo apertus aretaret angustissimus in pupillam ; quatenus moderate visum videat, non invidet : prævidet, non proripiat : prospiciat : non despiciat.

57. Oculus sit anime fenestra, speculum sit mentis, sit lumen corporis, membrorum dux sit, non introitus vitiorum. *Ibid.*, serm. 139.

58. Ante oculos habemus que diliguntur, et in quibus delectatur animus, in hisque moratur aspectus. *Super Psalm. c*, vers. 4.

59. A re mala oculos avertere, est quiddam Deo displicet, non amare. *Ibid.*

60. Certum est fenestras quodammodo esse nostrarum mentium, lumen oculorum, et omnes improbas cupiditates in cor per oculos, quasi per naturales cunienus introire. Lib. 3, *de Gubern. Dei.*

61. Oculi duces sensuum, cito cor vagum inficiunt. *De Exercit. spirit.*, cap. 4, sect. 2.

SENTENTIE FAGANOREM.

62. Oculus ut seipsum videre possit, in oculum per se intueri, et debet in illum quidem oculi locum, in quo inest oculi virtus. *Sirysia 4, in Dialogo 1, Alcibiadis.*

63. Tunc cogitationis oculus ineptit acute cernere, cum primum corporis oculus desinit vim illam suam exercere. *Sirysia 5, de Convivio.*

64. Oculi irritamenta sunt vitiorum, ducesque scelerum. *De Remed. fortular.*

65. Nihil peccat oculi, si oculis animus impetret. In suis *Proverb. in fine positus.*

66. Non oculus peccat, sed male uti oculo, peccatum est. *Sent. 9.*

Vide etiam tit. *Adversitas*, sent. 76 ; *Adulterium*, sent. 9 ; *Aspectus*, per totum ; *Cedere*, sent. 120 ; *Castitas*, sent. 4 ; *Impudicitia*, sent. 6 ; *Laqueus*, sent. 21 ; *Virginitas*, sent. 98 ; *Visio Dei*, sent. 61.

67. Nihil peccat oculi, si oculis animus impetret. In suis *Proverb. in fine positus.*

68. Non oculus peccat, sed male uti oculo, peccatum est. *Sent. 9.*

Vide etiam tit. *Adversitas*, sent. 76 ; *Adulterium*, sent. 9 ; *Aspectus*, per totum ; *Cedere*, sent. 120 ; *Castitas*, sent. 4 ; *Impudicitia*, sent. 6 ; *Laqueus*, sent. 21 ; *Virginitas*, sent. 98 ; *Visio Dei*, sent. 61.

ODIUM IN GENERE.

Etymologia. Odiu dictum est, quasi oris repudium. *Super Psalm. cxxxviii*, vers. 22.

Definitio. Quid est odium ? Ira inveterata : ira in-

S. PETRUS CHRYSOL.

S. PROSPER.

SALVIANUS.

PLATO.

SENECA.

SIXTUS PHILOSOPH.

CASSIODOR.

S. AUGUST.

S. BASILIVS MAGNUS.

V. BEDA.

S. JOANNES CHRYSOST.

S. BERNARD.

CLEMENS ALEX.

S. EUSEBIUS EMISSEN.

GLOSS. ORD.

veterata si facta est, jam odium dicitur. Homil. 42, ex Hom.

S. BONAV. Odium est voluntas affectans proximo malum ut careat contristante bono. Part. 4, *Centiloquii*, sect. 19.

S. GREGOR. ODIIUM EST alienatio ab eo quod est injucundum, et aversio ab eo quod molestia afficit. Homil. 8, super *Ecclesiasten*.

HUGO A S. VICTORE. Odium est, quod motum irati animi morosius et tenacius spe vindictæ mordaciter abscondit, et hominem ipsum, non tantum vitia ejus, malevolentia persequitur. *De Fruct. carnis et spirit.*, cap. 5.

HUGOCARD. Odium est mala voluntas, qua quis vult alii malum. Super *Ecclesiasticum*, cap. 5.

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS. 1. Qui odit, non alium prius quam seipsum occidit. *Precat.* 2, ante *Missam*.

S. ANTONIN. 2. Odium prima filia est invidia, et oritur frequenter ex ira. Part. 2, tit. 8, de *Invidia*, cap. 3.

S. AUGUST. 3. Injustus sic odit justum, ut nolit eum esse. Super *Psal.* xxvii, conc. 2.

4. Hoc est perfectio odii odisse, ut nec propter vitia homines oderis, nec vitia propter homines. Super *Psal.* cxxxviii, vers. 21: *Perfectio odii odiam illos*.

5. Sit hominis in animam suam amor ut pereat, odium ne pereat. Si male amaveris, tunc odisti: si bene oderis, tunc amasti. Felices, qui oderunt custodiendo, ne perdat amando. Tract. 51, super *Evang. Joan.* cap. 12.

6. Necessè est ut nos oderit mundus, quos carnit nolle quod diligit. *Ibid.*, tract. 87, cap. 15.

7. Festuca in oculo, ira est: trabs in oculo, odium est. Festuca initium trabis est: nam trabs quando nascitur, prius festuca est: rigando festucam, perducit ad trabem. Alendo iram malis suspicionibus, perducit ad odium. *De Verb. Dom.*, serm. 16.

8. Odium tenebræ sunt: non enim potest fieri ut qui odit alterum, non sibi prius noceat: illum lædere conatur extrinsecus, se vastat intrinsecus. *Prosec.*

9. Lædit animum suum, qui odit alterum: ipse enim sibi inimicus est, qui odit alterum. *Ibid.*, serm. 16.

10. Deus odit et amat, odit tua, amat te: odit quod fecisti, amat quod ipse fecit. Quæ sunt vitia, nisi peccata? Et quis es tu, nisi quod fecit Deus? *Ibid.*, serm. 54.

11. Rens in oculis Dei concepto odio jam tenerit. Homil. 5, ex *Litt. Hom.*

12. Amor perversus ab odio, odium rectum ab amore est. *Ibid.*, hom. 37.

13. In odio perseverare, diabolicum est. Serm. 9, ad *Frabes in eremo*.

14. Nec Deum laudare, nec ab eo exaudiri meretur, qui odium servat in corde. *Ibid.*

15. Qui odium in corde portat, securus diaboli est. *Ibid.*, serm. 28.

16. Inveterascens ira fit odium. Epist. 149.

17. Mala vota sunt, optare habere quem oderis, vel quem timeas, ut possit esse quem vincas. Lib. 4, de *Civili. Dei*, cap. 15.

18. Perfectum odium debet malis, qui secundum Deum vivit, ut nec propter vitium oderit hominem, nec amet vitium propter hominem: sed oderit vitium, amet hominem: sanato enim vitio, totum quod amare, nihil autem quod debeat odisse, remanebit. *Ibid.*, lib. 4, cap. 6.

19. Superbia odit cum sociis æqualitatem. *Ibid.*, lib. 19, cap. 12.

20. Gratis odit, qui nullum ex odio commodum querit, vel incommodum fugit, sic oderunt Dominum impii. Tract. 91, super *Joannem*.

21. Sicut qui charitatem habet, sic Deum habet: sic qui odium habet, sic diabolum in seipso nutrit. *De Instit. monachor.*

22. Frustra niti, nec aliud se fatigando nisi odium querere, extreme dementiæ est. In suis *Proverbiis*, verbo *Frustra*.

23. Tecta odia pejora sunt quam aperta. *Ibid.*, verbo *Tecta*.

24. Odium nec per passionem deletur, nec per martyrium purgatur, nec per sanguinem effusum abluunt. Serm. 36 ad *Sororem*.

25. Apud sapientes nullus prorsus odio locus relinquatur: nam bonos quis nisi stultissimus oderit? malos vero odisse, ratione caret. *Prosec.*

26. Nam sicuti corporum languor, ita odii vitiositas quidam est quasi morbus animum: cum egros corpore minime dignos odio, sed potius miseratione judicemus. Lib. 4, de *Consolat. philos.*, prosa 4.

27. Ubi odium est, ibi voluntatis dissidium. *Expos.* 2, super *Psal.* cxviii, cap. 8, vers. 1, art. 1.

28. Si culpa malorum sit odienda, natura tamen est amanda. Super *Joan.*, cap. xv, in illud: *Mundus vos odit*.

29. Odium via est ad homicidium. Super *Epist. I Joannis*, cap. 3, art. 4.

30. Gratias odit, qui nullum ex odio commodum querit, vel incommodum fugit: sic impii oderunt Christum. Super *Joan.*, cap. xvi, in illud: *Quia odio habuerunt me gratis*.

31. Frustra niti, neque aliud se fatigando, nisi odium querere, extreme dementiæ est. In *Præfatione super Estram*.

32. Quid ab odio mercedis accipit, qui odit, nisi horribiles animæ tenebras, et confusa mentis horrorem? Qui vultu semper animoque merente, voto quo alteri vult nocere, seipsum cruciat. Epist. 4, ad *Demetriadem*.

33. Nihil tam contrarium, nihil tam execrabile Deo, quam aliquem odisse. Epist. 14 ad *Marcitii filium*.

S. HILARIUS 34. Quam dedecorosus est odiorum stimulus, et livoris anxietas! Quanta perturbatio eorum est! Super *Psal.* cxxv.

35. Religiosum est odium, quoties is nobis odit est, qui Deum odit. Super *Psal.* cxxxviii.

HUGOCARD. 36. Odire eum, qui non læsit, diabolicum est. Super *Joan.*, cap. viii.

S. IGNATIUS MART. 37. Ubi ira et odium, ibi Deus minime habitat. Epist. 9, ad *Philadelph.*

S. JOANNES CHRYSOST. 38. Odium telum est diaboli. Hom. 3, super *Gen.*

39. Odium fratrum, gravis afflictio est: et quando animam invaserit, non prius eam relinquit, donec in extremam absurditatem eam inducat. *Ibid.*, hom. 61.

40. Odio dignus est, qui aliud quam quod proficitur, exercet. *Prosec.*

41. Contumacia crimen est, quod oderis facere, quod damnaveris velle, quod horrueris exercere.

42. Amare probatur, qui quod odit exercet: et odisse vicissim, qui quod se amare mentitur non facit. Serm. de *Moyse*

43. Qui nascit odisse, nec tristari cognovit: sed continue gaudens, bonis suis perfruitur. Hom. 62, super *Matth. Oper. perf.*

44. Odium spiritus est tenebrarum, et ubicumque insederit, sordidat pulchritudinem sanctitatis. Homil. 43, super *Matth. Oper. imperf.*

45. Non potest hominem odisse, qui Deum amat: nec potest Deum amare, qui hominem odit. *Ibid.*, hom. 42.

46. Odium omne malum suggerit. *Ibid.*

47. Apertum extreme malitiæ indicium est, fratrem odisse. Serm. 7 super *Epist. ad Romanos*.

48. Etiam si hostes, et si ethnici sint, non tamen odisse oportet. Odisse vero non illos, sed dogma: non hominem, sed opus malum. Homo enim Dei odit, error diaboli. Hom. 33, super *I Cor.*

49. Quisquis fratrem suum odio persequitur, se primum a capite dividit, ac deinde injuriam Christo facit. Part. 1 de *Regione claustral.*, tract. 2, reg. 2, art. 4.

50. Bonorum discretionis est, non odisse personas, sed culpas. Lib. 2 de *Summo bono*, cap. 3, sent. 8.

JOAN. TRITH. S. ISIDORUS HISPALENSIS.

51. Odium a regno Dei hominem separat, a celo subtrahit, a Paradiso deicit; nec passioe admittitur, nec Martyrio expiatur, nec sanguine effuso deletur. Lib. 2, de *Synonym.*, cap. 7.

52. Nulli christiano quemquam odisse permittitur: quia nemo nisi in remissione peccatorum salvatur. Serm. 10 *Quadrag.*

53. Ingens malum, ingens prorsus malum est odium in proximum, quo animam occupante, nihil jam geritur, nihil fit quod Deo placeat. *Prosec.*

54. Quamvis multum jejunes, quamvis elemosynas largiter tribuas, quamvis templum assidue ingrediaris, jugiterque ores, si fratrem odisti, non ex numero filiorum Dei es. In *Canon. vita spirit.*, cap. 31.

55. Odium perfectum, sive perfectorum est, si peccatum in homine, non hominem in peccato habetis exosum. Epist. ad *Henricum Bajocens. Episcopum*.

56. Infinita virtus est odium vicisse beneficis: nam ille inter cæteros palmas perfectæ virtutis obtinet, qui ad vicem veneni pocula dulci melle componit. Homil. 12.

57. Integre dilectionis est cumulus, odium amore repensare. *Ibid.*

58. Sepe odii odia compensantur, et ad compensandum facinus vicaria injuria. *Ibid.*

59. Odiorum semina abundantissimos iniquitatis fructus reddunt, et scelorum penas operantur. *Ibid.*

60. Cessant odia, [ubi non reputatur injuria]. *Ibid.*

61. Non habet in eo locum ruina vitiorum, qui calcatis odii iterum charitatis custodit affectum. *Ibid.*

62. Vitium semper odia, sed ut odia vitare possimus, ante omnia causas vitium odiorum. *Ibid.*

SENTENTIE PAGANORUM.

63. Odium amicitiam venenum est. *De Amicit.*

64. Turpe est odisse quem laudes: quanto vero turpius ob id aliquem odisse, propter quod misericordia dignus est? Lib. 3, de *Ira*, cap. 29.

65. Nullum est odium perniciosius quam beneficii violati pudere. Epist. 84.

66. Pejora sunt tecta odia, quam aperta. *De Moribus*.

67. Quamvis agas id, ut ne quis merito tuo te oderit, erunt tamen semper qui oderint. In suis *Proverbiis in fine posit.*

Vide etiam tit. *Corruptio*, sent. 188; *Diabolus*, sent. 127; *Differentia*, sent. 37; *Ingratitudo*, sent. 33; *Injuria*, sent. 101; *Ira in genere*, sent. 29, 234; *Lesio*, sent. 62; *Malum*, sent. 74; *Occisio*, sent. 8.

S. LEO. I.

LUDOVICUS BLOSIGUS.

PETR. BLES.

S. VALER. EPISC.

CICERO. SENECA.

sent. 33, 34, 35, 36, 71; *Parentes*, sent. 74, 77, 84; *Saculum*, sent. 31.

ODIUM DEI.

COLLECTOR. *Definitio*. Odiūm Dei est actus voluntatis, Deum ut discoꝛuenientem avertantis.

SENTENTIAE PATRUM.

5. AUGUST. 1. Absit ut hoc in nobis Deus oderit, in quo nos reliquis animantibus excellentiores creavit. Epist. 222.

2. Deus non odit homines, in quantum homines sunt, sed in quantum peccatores. *Contra Adimant.*, cap. 17.

3. Tria sunt hominum genera, quæ odit Deus: remanentem, retrocedentem, et aberrantem. *De Cantico novo*, cap. 4.

4. Odit Deus presumptores de viribus suis. *Ibid.*, cap. 8.

5. Non te amat Deus qualis es, sed odit te qualis es: ideo tui miseretur, quia odit te qualis es, ut faciat te qualis nondum es. *De Decem choridis*, cap. 8.

6. Mala quæ odit Deus, ipse non fecit. Tract. 110, super *Joan.*

7. Deus odit, et amat: odit tua, amat te. Odit quod fecisti, amat quod ipse fecit. Que sunt tua, nisi peccata? Quis es tu, nisi quod facit Deus? Serm. 54, de *Verb. Dom.*

S. BONAV. 8. Tria sunt quæ Deus odit: vanitas, iniquitas, et malignitas: et quantum est quod delectatur, id est impietas. Super *Psaln.* xxv.

DIONYSIUS CARTHUS. 9. Diligere Dei, est velle alicui bonum conferre: odisse vero, est gratiam iuste subtrahere. Super *Epist. ad Romanos*, cap. ix, art. 13.

HUGO CARD. 10. Qui reus est divini odii, reus est æterni supplicii. Super *Matth.*, cap. xii.

S. JOANNES CHRYSOST. 11. Sicut in imagine sua rex honoratur, vel contemnitur: sic Deus in homine vel diligitur, vel oditur. Hom. 42, super *Matth. Oper. imperf.*

LACT. FIRM. 12. Nihil est tam inivisum Deo, quam mens incesta, et animus impurus. In *Epitome*, cap. *Cohibenda*.

S. LAUR. JUSTIN. 13. Nihil odit Deus, nil punit in homine, nisi delictum. *De Casto conviv.*, cap. 24.

S. THEODOR. 14. Peccatum, Dei odium conciliat. Super *Malachiam*, cap. ii.

ODIUM SUI.

SENTENTIAE PATRUM.

5. AUGUST. 1. Eger egrotantem se odit qualis est. *De Decem choridis*, cap. 8.

2. Odi quod sum, et non sum quod amo. Epist. 106.

3. Dilectio sui in malo, melius odium sui vocatur. *De Doctrina christiana*, cap. 23.

4. Qui non diligit Deum, etiam si se diligit, se odisse dicitur. Lib. 44, de *Trinitate*, cap. 14.

5. Sit hominis in animam suam amor ut peccet, odium non peccat. Si male amaveris, tunc odisti: si bene oderis, tunc amasti. Felices qui oderunt custodiendum, non perdant amando. Tract. 54, super *Evangelium Joannis*, cap. xii.

6. Oportet ut oderis in te opus tuum, et ames in te opus Dei. *Ibid.*, tract. 42.

7. Homines ament fieri quod non sunt: oderiant quod fuerunt. Hom. 27, ex *LIII, Hom.*

8. Nullus potest perfecte invenire Deum, qui se perfecte non odit. In *Stimulo amoris*, part. 2, cap. 8.

9. Nullus vere Deum se perfecte diligit, qui non se veraciter odit. *De Perfect. charit.*, art. 37.

10. Qui vere pauper est spiritu, seipsum odit, et alios diligit. In suis *Opus. in Admonit. ad fratres*, cap. 14.

11. Gratias ago Deo meo, quod dignus sim quem mundus oderit. Epist. ad *Asellam*.

12. Hæc est pugna periculosa, et hæc est gloriosa victoria: que poterit odisse quod amat, et amare quod odit. Homil. 35 super *Matth. Oper. imperf.*

13. Odiūm et abnegatio sui ipsius, est de necessitate salutis. *De Perfectione vite spirit.*, cap. 40.

SENTENTIAE PAGANORUM.

14. Nisi, o fili, tuum corpus oderis, teipsum amare non poteris: quamprimum vero non te, sed Deum ipsum dilexeris. Lib. 4 in *Potest. et sap. Dei*, cui titulus *Pimander*, cap. 4.

OFFICIUM IN GENERE.

Etymologia. Officium ab efficiendo dicitur, quasi efficiūm: sed propter decorem sermonis una immutata littera, officium solet nuncupari, vel certe ut ea agas, quæ nulli officiant, sed prosint omnibus. Lib. 1 *Offic.*, cap. 8. Et *Isidorus Hispal.*, lib. 6, *Etymol.*, cap. 19.

Definitio. Officium est quod quicquæ efficere debet pro sua persone conditione.

Officium est, per quod dignitas constat. Super *Epist. 1 ad Cor.*, cap. xii.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Officium omne aut medium, aut perfectum est. Lib. 1 *Offic.*, cap. 40.

2. Si appetitus rationi obediat, facile id quod debeat in omnibus officiis conservari potest. *Ibid.*, cap. 24.

3. Non defendas improbum, et sancta indigno committenda arbitris. *Ibid.*, lib. 2, cap. 24.

4. Pura ac sincera amicitia, humanitatis offi-

S. BONAV.

DIONYSIUS
CARTHUS.S. FRANCIS
ASSISIENSIS.S. HIERON.
CHRYSOST.J. JOANNES
CHRYSOST.S. THOMAS
AQUINAS.

TRISEMIGI.

S. GREGOR.
MAGNUS.S. ANDREAS
&
S. ISID. HIS.

COLLECTOR.

GLOSS. ORD.

S. ASTERUS.

5. AUGUST.

cia non vendi: gratis prestat, et citra mercedem. Homil. in *Festum kalendarum*.

5. Non est finis miseria, quamdiu finis officiorum nostrorum in re instabili collocatur. Epist. 56, ad *Dioscorum*.

6. Noveris non officis, sed finibus a vitis discernendas esse virtutes. *Prose*.

7. Officium est autem quod faciendum est: finis vero propter quod faciendum est. Lib. *contra Julianum*, cap. 3.

8. Cunctis officiis in sacris litteris præscribitur norma vivendi: omnis enim ad bene vivendum provocatur sexus, ætas et dignitas. *De Verb. Dom.*, serm. 19.

9. Dedit Deus facultatem bene operandi in laboriosis officiis. Lib. 3 de *Lib. arbit.*, cap. 20.

10. Nullæ sunt occultiores insidias, quam hæc quæ latent in simulatione officii. Lib. 19 de *Civ. Dei*.

11. Inter officium et finem hoc distat, quod officium est in eis quæ facere debemus, finis propter quem facimus. Lib. 2 *contra Advers. legis*, cap. 7.

S. BERNARD.

12. Arbitratur se non esse minoribus occupandum, qui se ad majora sensit idoneum. *De Duodecim grad. humil.*, grad. 7.

S. BONAV.

13. Liber a culpa non est, qui alienum usurpat officium. In *Speculo discipl.*, part. 4, cap. 5.

14. Cura officii diligens, maxima status integritas: neglectus officii, maxima vite corruptio, maxima religionis deformitas. *Ibid.*, cap. 16.

S. GREGOR.
MAGNUS.

15. Ipse so ad officium ostendit prorsus indignum, qui commodis præsumit appetere, quod habere per gratiam non meretur. Lib. 4 in *Registro*, indict. 13, cap. 97, epist. 58, ad *Childebert. reg. Franc.*

16. Frustra pro quorundam voluptatibus, quis privetur, quem sua culpa vel facinus ab officii quo fungitur gradu dejicit. *Ibid.*, lib. 40, indict. 5, cap. 8, epist. 8, ad *Columbanum episcopum Numidie*.

17. Incassum tenet magistri locum, qui non exercet officium. *Ibid.*, lib. 25, cap. 12.

18. Non largus præmissis, sed dignus meritis in officio eligatur. *Ibid.*, cap. 67, epist. lib. 4, in *indictione*, 13, cap. 67, epist. 23, ad *Casterium notarium*.

19. Ille ad quodlibet officium perducatur, quem morum gravitas commendat et actio. *Ibid.*, lib. 5, in *indictione*, 14, cap. 107, epist. 7, ad *Theodor. episc.*

20. Ille ad officium eligatur, quem dignum vita et mores ostenderit: et nullus ex datione pecunie, vel quamlibet patrocinio personarum, seu proximitatis, patiatur accedere. *Ibid.*, lib. 7, in

indictione, 4, cap. 5, epist. 5, ad *Brunichildam reginam Francorum*.

21. Omnibus cujuslibet officii valde onerosa est novitas. *Ibid.*, lib. 4, in *indict. 43*, cap. 89, epist. 45, ad *Andream scholastic.*

22. Incongruum valde est, e suscepto officio quemquam suspendi, quem culpa non removet. *Ibid.*, lib. 12, in *indictione*, 7, cap. 1, epist. 1, ad *Marianum episc. Ravennat.*

23. Tolerabilis est antiquiorem fratrem in officio, quam novum et puerum tolerare. *Ibid.*

24. Si quis mutato ordine officia deserit, ad aliena non assurgit. Super *Apocal.*, cap. 1.

25. Multi dimisso proprio officio, alienum officium usurpant. Super *Hierem.*, cap. 22.

26. Odiū dignus est, qui aliud quam quod profiteretur, exercet. Serm. de *Moyse*.

27. Quo majus est officium, eo majoris fit occasio contumelias. Homil. 5 de *Fide Anna*.

28. Similitudo officiorum similitudinem exhibet meritorum. Serm. de *Zachæo*.

29. Nihil sic in arrogantiam extollere consuevit, sicut officiorum ambitio. Homil. 1 ad *Populum Antiochenum*.

30. Innumquamque oportet suo officio fungi. Lib. *contra Gentiles*.

31. Nullum officium Deo charius est, quam querere utilitatem, et saluti prospicere fratrum suorum. Orat. de *B. Philogoto*.

32. Officium curam requirit, cura mentem distrahit, distracto studio litterarum impedit. Lib. 2 de *vir. illust. ordinis S. Bened.*, cap. 21.

33. Contrahat ordinem totum, qui non suo contentus officio, subripitalienum. Lib. 2 de *Sum. bono*, cap. 5, sent. 10.

34. Ille, qui te ad hoc officium vocari permisit, sic te vocaverit ut non repellat, sic te honoraverit ut non humiliet, sic te exaltaverit ut non confundat, non dejiciat, vel allidat. Epist. 132, ad *quemdam abbat.*

35. Ministerium tuum plus oneris habet, quam honoris. *Ibid.*, tract. de *Inst. episc.*

36. Quod fieri debet, sepe fit non ut debet: et quod non est officium, interdum fit officioso. Lib. de *Cherubim*.

37. Si habes officium, officio satisfacias. Serm. *Dom. 3 Advent.*

38. Non est novum meritum, ubi alterius præcedit officium; nec perfectioni ascribendum est, ubi muneribus muneris, præmissis officiis recluduntur officia. Homil. 12.

39. Nisi quis sobrius fuerit, ministerium suum implere non poterit. *Ibid.*, epist. ad *Monachos*.

SENTENTIAE PAGANORUM.

40. Nullum est officium tam sanctum, quod

HATNO.

HUGO CARD.

S. JOANNES
CHRYSOST.JOAN.
TRITH.S. ISIDORUS
HISPALENS.

PETR. BLES.

PHILO IUD.

S. THOMAS
A VILLA-
NOVA.S. VALER.
EPISC.

CICERO.

non avaritia comminuere atque violare soleat. Orat. 1 pro Quinto.

41. Nihil est ad officia conservanda accommodatius, quam ut appetitus rationi pareant. Lib. 1 de Offic.

42. Studii officisque scientiæ preponenda sunt officia justitiæ, quæ pertinent ad hominum utilitatem, qua nihil homini debet esse antiquius. *Ibid.*

43. Omne officium quod ad conjunctionem hominum, et ad societatem tuendam valet, antependendum est illi officio, quod cognitione et scientia continetur. *Ibid.*

EPICETUS. 44. Omnia officia in universum mutuis affectionibus sunt melianda. In suo *Enchirid.*, cap. 37.

PLATO. 45. Quanto maximum est munus, tanto et majore otio, ac proinde maxima arte et diligentia indiget. *Sirugia* 4, lib. 2 de *Repub.*

SENECA. 46. Turpe est cedere oneri, luctare cum officio, quod semel recepti. Epist. 22.

OFFICIUM DIVINUM.

S. THOMAS AQUINAS. *Divisio.* Divinum officium in septem horas canonicas dividitur: Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, Completorium. In *opus, de Officio Sacerdotis.*

SENTENTIE PATRUM.

S. AUGUST. 1. Quantum flevi in hymnis et canticis tuis, suave sonantis Ecclesie tue vocibus commotus acriter: voces illæ infusebant auribus meis, et eliquabatur veritas tua in cor meum, et ex ea astuabatur inde affectus pietatis. Lib. 9 *Confess.*, cap. 6.

2. Cum reminiscor lacrymas meas, quas fudi ad cantus Ecclesie in primordiis recuperatæ fidei mee, et nunc ipso commoveor non cantu, sed rebus que cantantur, cum liquida voce et convenientissima modulatione cantantur, magnam instituti hujus utilitatem rursus agnosco. Lib. 10 *Confess.*, cap. 34.

3. Adducor cantandi consuetudinem approbare in Ecclesia, ut per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis assurgat. *Ibid.*

4. Cum nihil accidit ut me amplius cantus, quam res que canitur, moveat, penatiter me peccare confiteor, et tunc mallem non audire cantantem. *Ibid.*

BENEDICT. 5. Ad horam divini officii, mox ut auditum fuerit signum, relictis omnibus quælibet fuerint in manibus, summa cum festinatione curratur, cum gravitate tamen, ut non scurrilitas inveniat fomitum. In *Regula*, cap. 43.

S. BERNARD. 6. Nihil operi Dei preponatur. *Ibid.*
7. Divinum Officium bonum est, tum propter relevandos vite presentis labores, qui utique tole-

rabiliores fiunt exultantibus in laude Dei: tum quia nihil ita proprie quemdam in terris representat cœlestis habitacionis statum, sicut alacritas laudantium Deum. Sermon. 41 super *Cant.*

8. Oblatio laudis, que Deo immolatur, triformis esse debet; affectuosa, ut mens concordet voci; fructuosa, ut ædificationem pariat audientibus; gratiosa, ut placeat Conditori. In suis *Sententiis*, verbo *Oblatio*.

9. Usurpamus officium angelorum, quorum sortimur consortium. Sermon. 7 super *Cant.*

10. Vos moneo, dilectissimi, pure, semper ac strenue divinis interesse laudibus: strenue quidem, ut sicut reverenter, ita et alacriter Domino assistetis; non pigri, non somnolenti, non occitantes, non parentes vocibus, non precedentes verba dimidia, non integra transilientes, non fractis et remissis vocibus, muliebre quiddam balba de nare sonantes; sed virili, ut dignum est, et sonitu et affectu voces sancti Spiritus promentis; pure vero, ut nil aliud dum psallitis, quam quod psallitis, cogitis. Sermon. 47 super *Cant.*

41. Isti qui stipendia accipiunt, si Officium divinum non impleant, injustitiam exercent, et contra preceptum faciunt. Sermon. 1 de *Omnibus sanctis*.

12. Officium divinum in Ecclesia Spiritus sanctus ordinavit fieri quinque de causis: primo, propter imitationem cœlestis concentus, quo Sancti et Angeli in cœlo assidue in presentia Dei ejus laudibus sunt intenti; secundo, ut beneficiorum Dei memores, certis horis gratias, pro his laudando et orando, ei jugiter referamus; tertio, ut nosmetipsos sic assidue ad devotionem excitemus, et ignem amoris Dei per hoc nobis (ne per desidiam, seu alias occupationes tepescat) continue reaccendamus; quarto, ut simplices fideles, qui per se nesciunt certa orandi tempora eligere, per hoc ad orationis studium assuefaciamus; quinto, propter decorem religionis christianæ, quia decens est et congruum. De *Sex alis Seraph.*, cap. 8.

13. Impatientes et vani signum est hominis opus Dei non posse in choro usque ad finem expectare. *Prosec.*

14. Si monachus, sancto narrante Gregorio, lib. 2, *Dialog.*, cap. 4, post completum officium continuo recedentem, visus et demon a choro retrahere, quid de his, qui nec ipsius explicationem officii prestolantur? In *Speculo discipul.*, part. 1, cap. 22.

15. Officium divinum in choro et extra, non perfunctorie quidem, simialitico, ut aiunt, labis, sed devote semper et integre persolvendum est. *Ibid.*, part. 2, cap. 1.

16. Dormitatio in officio tunc maxime imputa-

tur, et omisi dicitur restitutione redimenda: quando ei occasione quis prestat. *Ibid.*, part. 1, cap. 15.

DIONYSIUS CARTHUS. 17. Officium divinum cum præcipua devotione incipere, alacriter continuare, delectabiliter consummare debemus. De *Fructuosa temp. deductione*, art. 1.

18. Signo surgendi auditio, mox omni mora postposita, omni torpore excesso, omni pigritia conculcata, cum interna jucunditate promptissime consurgendum est: utpote clangore buccinæ summi Regis excitante, atque ad Creatoris ac Regis cœlestis præconium, spiritalique prælium invitante, auditio. *Prosec.*

19. Erubescat ergo tunc monachus, vel ad punctum tardare, aut caput sub operimento celare: et quævis intensum sit frigus, nihilominus confestim de lectulo ad alloquendum, ad adorandum, ad laudandum Deum suum exsiliat. *Ibid.*

20. In Ecclesia, in choro tempore divini Officii, refrænantæ ac custodiendi sunt oculi, ne aliquid devotivis atque internis recollectionis impedimentum ingerant cordi. De *Profectu spirit.*, art. 5.

21. Nunquam tedium tibi insit in Dei obsequio occupari. *Ibid.*, art. 10.

S. EUSEBIUS EMISEN. 22. Studeamus ut cum obsequiis labiorum vita concordet et consonet; sic enim pietas Dei ad nos flectit auditum. Hom. 4 *Epyphante*.

S. FRANCIS ASSISIENSIS. 23. Clerici dicant divinum officium cum devotione coram Deo, non attendentes melodiam vocis, sed consonantiam mentis: ut vox concordet menti, mens vero concordet Deo. In suis *Opuse*, epist. 41, ad *Capitul. generale*.

GLOS. DECR. 24. Presbyter excommunicatus tenetur ad horas dicendas. In *Decretis Gratiani*.

GLOSS. ORD. 25. Non oportet ut qui semper ad stare debet Officio divino, inhiat terreno lucro, cui Deus hæreditas est. Quid ergo deesse potest illi, qui omnia habentem habet? Super *Deuter.*, cap. 18.

26. Dignum est ut quanto quis prælatus est cæteris, tanto devotior sit in divinis Officiis. Super *1 Paralip.*, cap. ix.

27. Divina obsequia cum instanti fervore magis devotionis exercenda sunt. Lib. 5, in *1 Reg.*, cap. ii.

S. GREGOR. MAGNUS. 28. Assuecas exemplo ad orationes et psalmos nocte consurgere, mane hymnos canere, tertia, sexta, nona hora stare in acie, quasi bellatricem Christi. Epist. 7, ad *Leolan.*

S. HIERON. 29. Nullus est meriti ore divina Officia verboritate, et misera mente, quæ extrinsecus eminet, vagando circumire. In *Regula monachar.*, cap. 33.

30. Hora tertia oramus, hora sexta oramus et nona: media nocte consurgimus, deinde gallici-

nio oramus; videte quibus horis semper ad obsequium Dei suscitamur: videte quid dicat hora tertia, sexta, nona, medio noctis, gallicio; hoc totum facimus, et non consideramus. Super *Psal.* cxix, vers. penult.

31. Qui assumpti sunt ad divinum Officium, non debent nimium affectum erga parentes habere. Super *Gen.*, cap. xiv.

32. Si totum vitæ tempus oris obsequia occurrent, laudes teneant, gratiarum actiones insistant, non poteris pensare quod debes. *Prosec.*

33. Danda est opera, ut totis viribus devotio mentis in divina obsequia exerceatur, et laudum gloriam os per omne tempus frequentare cogatur; non quo in istis debitum compensetur, sed ut devotivis voluntas his exercitiis dignoscatur.

34. Quidquid fragilitas detrahit ad complendum, hoc devotio conferat ad promerendum. Sermon. *Quomodo primus homo*.

35. Nihil amarum, nihil durum ea lingua profertur, quæ divinis Officiis assueta est. Hom. super *1 Tim.*

36. Divini cultus obsequium tunc est proculdubio laude dignum, cum fuerit laudabiliter consummatum. Lib. 4, epist. 16, ad *quemdam episc.*

37. Omnis monachorum sedultas in orbem divini notatur obsequii. Sermon. 59, de *S. Nicolao*.

38. Si Regi, vel terreno cuiilibet optimati suæ ditionis officiales reverenter assistunt: cum ante terribilem majestatis divinæ conspectum laudum præconia jubilamus, qua presumptionis audacia sedere presumimus? Opusc. 39, cap. 2.

39. Cui virtutes angelicæ tremantes assistunt, terreni et corruptibiles homines stare despicunt? *Ibid.*, cap. 3.

40. Ecclesiasticis Officiis rite creditur angelicam semper adesse presentiam. *Ibid.*, cap. 3.

41. In divinis Officiis non parva temporis portio consumitur, quibus tractum et intento canendis, tanto te majus necesse est studium adhibere, quanto non velut gratuitum in his obsequium Deo impendis, sed quasi debitum pensum ut servus Domino reddis. Lib. 4, epist. 20, ad *Gislebert.*
42. Tertius hora Officium ideo fit, quia tertia hora Christi passio copit, cum per Judæorum linguas tunc Dominus crucifixus est, et post resurrectionem ejus in die Pentecostes tertia hora Spiritus sanctus super apostolos descendit. Lib. 2, de *Institut cleric.*, cap. 4.

43. Qui divinum Officium, non dulce canticum, sed grave onus judicat, indicat se parum amare eum, qui psallit. Super *Psal.* lxxxv.

44. Valde graviter Deum offendunt multi, ad Officium pigre surgendo, tarde sæpius veniendo,

HUGO CARD.

S. JOHANNES

CHRYSOST.

S. PETRUS

DAMIANUS

PETRUS

MAURITIUS

ABB. CLUN.

RABANUS

THOMAS

A KEMPIS.

tepede psallendo, verba corrumpendo, crebris oscitando, vage circumspectando, male advertendo, negligenter inclinando, de longitudine Paulinorum attediando, ad finem festinando. *Ibid.*, serm. 16, divis. 1.

45. Ex divinis colloquiis nascitur amor Dei, adificatio proximi, odium mundi, desiderium regni caelestis, dolor de peccatis, fervor charitatis, renovatio totius interioris hominis. *Ibid.*

46. Non pigeat, Fratres, omni nocte surgere ad vigiliis nocturnales; sed facto signo, abjicite torporem ab oculis, evagationem a cordibus, dissolutionem a moribus. *Serm. 4, ad Novit.*, divis. 2.

47. Spiritus sancti opere et arte, divinum Officium ordinatum est. *De Discipul. claustr.*, cap. 8.

48. Vae illis, qui in divino Officio amore non calent, sed ad extraneas fabulas se convertunt: qui nec orant, nec alios orare permittunt. *De Discipul. claustr.*, cap. 8, sect. 6.

49. Qui a Dei laudibus torpescit, aut tacet, aut se absentat, non est amicus Dei. *Ibid.*, sect. 5.

50. Auctori tuo oris munuscula quotidie latus exhibeas, ejusque sacrificium laudis verborum suavitate componas, atque ad officium operis deputati devotus occurras. *Hom. 3, de Arcta vita.*

SENTENTIA PAGANORUM.

51. Divina Officia precedere, humana sequi debent. *Lib. de Poies et sap. Dei.*, cui titulus, *Pi-mander*, cap. 4.

Vide etiam tit. *Chorus*, sent. 38; *Evagatio mentis*, sent. 8, 9, 10, 11; *Laus Dei*, sent. 109.

ONUS.

SENTENTIA PATRUM.

1. Gravia, filii, gravia nimis delictorum pondera; nullum gravius est onus, quam peccatorum farcina, et pondus flagitiorum deprimit animam, curvatque usque ad terram, ne se erigere possit. *Lib. 5, epist. 18, ad Hieronimum.*

2. Suscipite jugum Christi, nolite timere quia jugum est, festinate quia leve est: non conterit colla, sed homestat. *Prose.*

3. Quid dubitatis? quid procrastinatis? non alligat cervicem vinculis, sed mentem gratia copulat, non necessitate constringit, sed voluntate bonis operis dirigit. *De Hella et Sejuno*, cap. 22.

4. Sicut pondus grave, quod solus unus portat, alleviatur ex societate alterius secum portantis: sic onus tristitia levius et melius fert unus, si alius secum ferat. *Part. 2, tit. 8, de Invidiâ*, cap. 5, § 8.

5. Magnum onus est arduum, etsi ad sustinendum difficile, verocum ne ad suscipiendum temerarium sit. *Lib. 4, de Doctrina christiana*, cap. 1.

6. Justus injusto oneri est; quanto enim bonus est, tanto magis oneri est iniquitatis illius. *Super Psalm. xxxvi, conc. 2.*

7. Jugum Christi amanti suave est, non amanti durum est. *De Verbis Apostoli*, serm. 12.

8. Habes sarcinam Christi, unde portas cum altero onus proprium. Pauper est, dives es: onus illius paupertas est, tu tale onus non habes. *Prose.*

9. Vide ne forte cum te interpellabit paupertas, dicas: Paupertas non est onus meum, sed est onus fratris mei.

10. Vido ne divitiae sint majus onus tuum: nam non habes onus pauperitatem, sed habes onus divitias.

11. Si bene intendas, onus est. Ille alterum onus habet, tu alterum: porta cum illo, et portet tecum, ut invicem onera vestra portetis.

12. Quod est onus paupertatis? non habere. Quod est divitiarum onus? plus quam opus est habere. Et ille oneratus est, et tu oneratus es: porta cum illo non habere, portet tecum plus habere, ut fiant aequales sarcinae vestrae.

13. Si enim dederis indigenti, minus illi non habenti onus ipsius, quod erat non habere: si ci dederis, incipit habere; minutum est illi onus, quod vocatur non habere. *Ibid.*, serm. 22.

14. Virilis animi est et praeclara mentis, deicere a cervicibus animae inimicum pondus. *Serm. 4, Vigil. Pent.*

15. Quoniam tui plenus non sum, oneri mihi sum. *Lib. 10, Confess.*, cap. 28.

16. Onerat me potius majora, quam praeparant. *Lib. 3, contra Acolem*, cap. 15.

17. Ubi succumbo quia oneror, ibi etiam quia diligor, sublevo. *Epist. 184.*

18. Quae hie honorant, in alia vita onerant. *Epist. 203.*

19. Sarcina quae infirmitati gravis est, levis efficitur charitati. *De Grat. et lib. arb.*, cap. 17.

20. Non nos terreat sarcina, levis erit, si Christi erit; Christi erit, si fides aderit. *Lib. 2, de Conjug. adult.*, cap. 19.

21. Magna onera transfert homo, mentis industria magis quam viribus corporis. *Hom. 10, in Hexam.*

22. Nulli imponas quod ipse pati non possis. *In suis Proverbiis*, verbo *Nullis*.

23. Onerat nos, cum oneratur Deus: onerat beneficio, cum exonerat peccato. *Serm. 15, super Qui habitat.*

24. Inhumane eorum redarguis opera, quorum onera refugis. *Serm. 13 super Cant.*

25. Pulcherrimus ordo est, et saluberrimus

onus quod portandum imponis, tu portas prior. *Enist. 201, ad Balduin. abbat.*

26. Grave pondus, grave est periculum. *Serm. 1, de Nutrit. Dominus sibi adscripto.*

27. Totum tu Deo committe, et quod tibi est grave, fiet cito portabile. *In Alphabet. relig.*, lect. 49.

28. Nemo Dominicum esse intolerabile conparatur jugum. *Prose.*

29. Qui duri est animi, qui cordis est asperi, ipse sibi facit durum atque asperum jugum Christi.

30. Vere enim gravi premitur sarcina mens subjugata peccato: onus vero Domini scit relevare, nescit opprimere. *Hom. 1 Epiphani.*

31. Onus quod humeris portas, magnum est et grave, animas videlicet multorum. *Epist. 7, ad Fratr. Elicum.*

32. Sarcina Christi cum onerat, sublevat: et miro modo quem onerat, non permittit comprimere quem sublevat, non sinit extolli. *Lib. 3 ad Monimum*, cap. 1.

33. Jugum Dei suave est, et onus leve: quae natura sua dura sunt et aspera, amor Dei et spes praemii facit levia. *Super I Joan.*, cap. v, in illud: *Mandata ejus gravia non sunt.*

34. Tentorum pondera unusquisque sustinere compellitur, quantis in hoc mundo principatur. *Lib. 9 Moral.*, cap. 10.

35. Quod valde importabile esse ex dolore ostenditur, consideratione provida, et remuneratione levigatur. *Ibid.*, lib. 3, cap. 5.

36. Nunquam poterit homo sine jugo esse, aut Christi, aut diaboli. *Serm. de Confessione Jesu.*

37. Noli subire onus quod ferre non potes. *Epist. 8, ad Letam.*

38. Ultra vires sumpta onera minime probo. *Epist. 27, ad Eustoch.*

39. Magnitudo oneris impositi ita cervicem premit, ut ante sub fasso ruendum sit, quam levandum. *In Praefat. super Esdram.*

40. Jugum meum suave est, et onus meum leve: suave est volentibus, durum est nolentibus. *Super Psalm. xvi, vers. 5.*

41. Levius est pondus tunice, quam lorice. *Lib. 1, de Claustr.*, cap. 11.

42. Tria sunt, quibus gravamur: carcer, captivitas, infirmitas: gravatur infirmus, debilitate, et dolore; incarcerationis, aetatis et compositibus; captivus, servitute et labore. *Ibid.*, lib. 3, cap. 10.

43. Onus fertur, fertur si colligitur, ad terram inclinat, grave est cum ligatur super humeros. *Lib. 4, de Propriet. rer.*, cap. 13.

44. Non sit pondus tibi majus et minus, ut aliter tibi, aliter proximo metiaris, imponens gra-

via, quam nec digito velis movere. *Lib. 1, Miscellane.*, codic. 2, tit. 103.

45. Onus mundi, praebendae sunt, et divitiae, et honores. *Super Psalm. lxxxv.*

46. Levius fertur quod cum alio fertur. *Super Math.*, cap. v.

47. Beati qui jugum Christi portant, quod est grave in principio, sed semper in fine suave. *Prose.*

48. Miseri vero, qui jugum diaboli portant, quod suave est in principio, sed in fine semper est grave. *Serm. 1 Septuag.*

49. Est onus Christi, onus mundi, onus diaboli: primum gratiae, secundum poenae, tertium culpae. *Super Psalm. xxxvii, vers. 4.*

50. Pondus terrestrium dominorum atterit paulatim ministrantium vires, pondus autem Christi magis adjuvat bajulantem. *Homil. 28, super Mat. Oper. imperf.*, in illud: *Tollite jugum meum.*

51. Nihil onerosum sentit, cui participans Christus existit. *Serm. de Fide, spe, et charitate.*

52. Qui plus accipit, quam ferre non potest, inutile, et damnum affert et ignominiam. *Homil. 29, super I ad Cor.*

53. Quod male fers, assuesce, feres. *Tract. de Perul. ad Chelstan trabent.*, consid. 1.

54. Ubi jam suave jugum et leve onus Christi est, ibi durum et grave est portare servitium saeculi. *In Regula monachor.*, cap. 4.

55. Virtutis via non capit magna onera portantes. *Lib. 7 de Divin. inst.*, cap. 1.

56. Tollat quisque super se jugum suave amoris Dei, ut secum habeat coadjutorem laboris sui. *Prose.*

57. Jugum enim hoc non premit, sed roborat; non perimit, sed reficit; non onerat, sed refugium praestat.

58. Nam onus istud portat portantem se, et in laboribus fortitudinem subministrat. *De Discipul. monast. conversat.*, cap. 2.

59. Ego homo sum, non asinus, ut non spontaneus invitet ad onera, non compellar invitus. *Epist. 123, ad Richard. Londinens. episc.*

60. Non omnibus sunt onerosa haec tolerantibus, sed tolerare nolentibus: sive enim gravia haec, sive levia, animus tolerantis facit. *Lib. 1, de Gubern. Dei.*

61. Onus ordinis diurnum et nocturnum collo monachi impositum, ostendit cito quantum portare potest pro amore Dei, et sustinere. *Serm. 14, ad Novit. divit.*

62. Nemo invenitur tam bonis, cui non occurrat aliquod oneris et gravitatis. *In Hortulo rosar.*, cap. 7.

HUGO CARD.

S. INNOC. III

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. JOHANNES CHRYSOST.

JOAN. GERS.

S. ISID. HISP.

LACT. FIRM.

S. LAURENT. JUSTIN.

PETR. BLES.

SALVIANUS.

THOMAS A KEMPIS.

S. VALEB. EPISC.

TRISEGECIS.

S. AMBROS.

S. ANTONIN.

S. AUGUST.

S. BONAV.

S. EUSEBIUS EMISEN.

S. FRANCIS. ASSISIENS.

S. JULGENT.

GLOSS. ORD.

S. GREGOR. MAGNUS.

BATHO.

S. HERON.

HUGO A S. VICTORE.

V. REBA.

S. BERNARD.

63. Jugum Christi amantibus est suave, topidus grave, superbis amarum, mitibus leve, humilibus charum. *Ibid.*, cap. 8, sect. 2.

64. Unusquisque sufficiens onus sibi ipsi est: quid ergo prodest quod alienis te ingeris oneribus, et plus lollis quam portare vales? *Ibid.*, cap. 11, sect. 3.

65. Qui omnis sibi impositum patienter sustinet, Jesum et hunc crucifixum in humeris suis portat. *Ibid.*, cap. 17.

S. VALER. EPISC. 66. Debet quæ sunt onerosa deponere, qui vult ad iudicium securius venire. Homil. 2, de *Arcta vita*.

SENTENTIE PAGANORUM.

SENeca. 67. Grave est tenere cervici jugum. De *Divin. Provid.*, cap. 4.

68. Debet semper plus esse virium in labore, quam in onere: necesse est opprimant onera, quæ ferente majora sunt. De *Tranquillit. animi*, cap. 5.

69. Turpe est cedere oneri. Epist. 22.

70. Circumspicias quantum feras tecum, et quam magna pecunia instruas otium, nunquam exitum invenies; nemo cum sarcina enatat. *Ibid.*

Vide etiam tit. Mandatum, sent. 36; *Mandatorum facilitas*, sent. 54, 55, 56, 66; *Pastor*, sent. 130.

OPINIO.

S. BERNARD. 67. Definitio. Opinio est quasi pro vero habere aliquid quod falsum esse nascitur. Lib. 5, de *Confid. ad Eug. Pap.*

S. THOMAS AQUINAS. Opinio est actus intellectus, qui fertur in unam partem contradictionis cum formidine alterius. Part. 1, *Summa*, quest. 79, art. 9.

PLATO. Opinio est sermo explicatus non ad alium neque voce, sed silentio apud seipsum. Sisygia 2, de *Scientia*.

Falsum opinari est alienam opinionem suscipere, et non ut illud est, cogitatione ponere. *Ibid.*

Falsa opinio est ea, quæ iis quæ sunt contraria, vel ea quæ non sunt, opinatur. Sisygia 2, in *Dialog. sophista*.

J. ISID. HISP. 45. Divisio. Quadrimoda est sentiendi ratio, qua aut bene sentiendi, quod bene proferatur; aut nil sentiendi, nil dicitur; aut parum sentiendi, loquacitas sola ostentatur; aut optime sentiendi, non eleganter proferitur quod intelligitur. Lib. 2, de *Sum. bono*, cap. 29, sent. 15.

PLATO. Duo sunt opinionum genera; unum verum, alterum falsum. Sisygia 2, de *Scientia*.

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS. 1. Non despicat quid de se unusquisque et maxime optimus sentiat. *Prosec.*

2. Nam negligere honorum judicia, vel arro-

gantia, vel dissolutionis est: quorum alterum superbio adscribitur, alterum negligentia. Lib. 1, *Offic.*, cap. 47.

3. Quales haberi volumus, tales simus. *Ibid.*, lib. 2, cap. 19.

4. Magnanimus magis curat veritatem, quam opinionem. Part. 2, ut. 4, cap. 1, § 3.

5. Maxima multitudo est hominum, qui in varias noxiasque opiniones ita labuntur, ut emergere inde ac liberari, aut nunquam, aut ægerime queant. De *Quantitate animæ*, cap. 7.

6. Temeritas afferenda incertæ dubitæque opinionis, difficile sacrilegii crimen evitat. De *Genesi ad litt. imperf.*, cap. 1.

7. Non parvum malum est, perversis opinionibus abduci. De *Viginti et una sententiis*, sent. 3.

8. Opinari duas ob res turpissimum est: quod discere non potest, qui sibi jam se scire persuasit, si modo illud disci potest; et per seipsam temeritas non bene affecti animi signum est. De *Utilit. credendi*, cap. 11.

9. Quod intelligimus, debemus rationi: quod credimus, auctoritati: quod opinamur, errori. *Ibid.*

10. Aliquid aliter sapere quam se res habet, humana tentatio est: nimis autem amando sententiam suam, vel invidendo melioribus usque ad sacrilegium pervenire, diabolica presumptio est: in nullo autem aliter sapere, quam res se habet, angelica perfectio est. Lib. 2, de *Baptismo*, cap. 5.

11. Pertinet ad nos ne perniciosius opinione fallamur, ut quia non possumus hominum indagare conscientiam, de ipsis rebus habeamus veram certamque sententiam. Tract. 90, super *Evang. Joan.*, cap. xv.

12. Opinio aut in errore, aut in veritate ratiocinantis est, vel credentis. Lib. 3, de *Lib. arb.*, cap. 8.

13. Falsæ opiniones vitam contaminant, si rationalis mens ipsa vitiosa est. Lib. 4 *Confess.*, cap. 15.

14. Si falsis opinionibus tanto quisque inseritur, quanto magis in eis familiarisque volutatur, multo id facilius in rebus veris animo occidit. Epist. 147.

15. Quod neque intelligi, neque sentiri potest, temerariam nimis atque nugatoriam gignit opinionem. Epist. 218.

16. Magna est vis veterosarum opinionum, et diu defensione, atque creditæ falsitatis. De *Duob. animab.*, cap. 3.

17. Male opiniones si pertinaciter defendantur, tot hæreses facere possunt. Lib. 3, de *Anima et ejus orig.*, cap. ult.

18. Omnino sufficit adversus os loquentium S. BERNARD.

S. ANTONIUS.

S. AUGUSTINUS.

S. BONAV.

DIONYSIUS CARTHUS.

GLOSS. DEC.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. GREGOR. NAZ.

S. GREGOR. TATMAT.

S. BERNARD.

HUGO CARD.

S. JOHANNES CHRYSOST.

iniqua, opinio honorum cum testimonio conscientie. Serm. 24, super *Cant.*

19. Decor tuus, splendor bonæ opinionis est. Lib. 3, de *Consid. ad Eugen. Pap.*

20. In his quæ fidei sunt cavenda est confusio, ne aut incertum opinionis fides figat, aut quod firmum fluxumque est fidei, opinio revocet in questionem. *Prosec.*

21. Opinio si habet assertionem, temeraria est: fides si habet hesitationem, infirma est. *Ibid.*, lib. 5.

22. Mirum, imo et injustum videtur, ut plus in malo quam in bono humanæ valeat intentionis opinio. De *præcepto et dispens.*

S. BONAV. 23. Ejus, quem videre me non licet, bona me pascit opinio. Lib. 4 *Pharetra*, cap. 47.

24. Senti bene de omnibus, nullum despicias nisi te ipsum. De *Perfect. charit.*, art. 47.

25. Veritas præjudicat opinioni. In *Decret. Gratiani*.

26. Unguenti more honorum fragrat opinio. Lib. 7 in *Registro*, indict. 2, cap. 124, epist. 124, ad *Claudianum in Hispania*.

27. Habet hoc proprium antiqui hostis invidia, ut quos in pravorum actuum perpetratione, Deo sibi resistente, deicere non valet, opinionem eorum falsa simulando dilaceret. *Ibid.*, lib. 2, indict. 10, cap. 23, epist. 23, ad *Justinianum*.

28. Fratrum potius quam opinionum nostrarum amatores fiamus. Orat. 5, de *Pentecoste*.

S. GREGOR. TATMAT. 29. Pessima et falsa opinio per homines plerumque grassatur, tum de justis, tum de sceleratis; de utrisque enim contraria existimant: nam et qui iustitia preditus est, non talis habitus est; et rursus impius cordati viri opinionem tulit, quem errorem gravem et perniciosum esse statuo. Super *Ecclies.*, cap. viii.

S. BERNARD. 30. Quæ hæc est tanta levitas animi, quæ tanta vanitas, relicta propria conscientia, alienam opinionem sequi, et quidem fictam atque simulatam? Epist. 14, ad *Celerianum*.

31. Multos decipit bona de malis existimatio. Epist. 12, *advers. Vigil.*

32. Eo producta res est, ut neglecta veritate meriti, de sola opinione euremus. Epist. 1, ad *Demetriad.*

HUGO CARD. 33. Falsa opinio, quam habet homo de se, transgressionem mandatorum inducit. Super lib. *Judic.*, cap. xvii.

S. JOHANNES CHRYSOST. 34. Omnis homo secundum se æstimat alterum, nec potest esse melius sentire de alio, quam ipse senserit de se. *Prosec.*

35. Fornicarius neminem æstimat castum, et castus non facile de fornicario suspicatur. Homil. 39, super *Matt. oper. imp.*

Tom. III.

36. Vilis et temerarius vir in parvis rebus maximam sibi de se opinionem effingit. Homil. 4, super I *Cor.*

37. Non paupertas tristitiam, aut divitiæ voluptatem gignunt: sed hoc et illud opinio nostra parit. *Ibid.*, homil. 38.

38. Sola opinio omnibus rebus prelium facit. Homil. 17, super I *Tim.*

39. Multo melior est opinio bona pecunias: illa enim si mala fuerit, non facile abluatur; pecunias autem nihil est acquirere. *Prosec.*

40. Opinio bona sit adsit, prodest plurimum: si vero absit, facit probrosum totum hominem, facit infamem, et ridiculum constituit omnibus et exosum. Homil. 4, super *Epist. ad Hebr.*

41. Nunquam honorum opinio, malorum prævitare corrumpitur. Epist. 14, ad *Nicol. presbyt. Mernicens.*

42. In discrimen deducenda non est opinio, quæ de existimatione nostra habetur. Epist. ad *Zenon.*

43. Quod vane opinionis demitur, id veritati apponitur. De *Profugis*.

44. Opinio, ut veteribus placet, est perfecta excisio: nam qui inani opinione intumescit, emendationem non sustinet. *Tab.* apud D. *Juan. Damasc.*, lib. 3 *Parall.*, cap. 96.

45. Opinio inanis, natura, res impura est. *Ibid.*

46. Non te inflat opinio secunda, nec sinistra deiciat. Lib. 1 de *Vita contemplat.*, cap. 8.

47. Fallunt te opiniones tuæ, fallit prave et cæcæ mentis improbitas. Lib. 5 de *Gubern. Dei*.

48. Incidere in falsæ opinionis errorem, priusquam vera cognoscas, imperiti animi est et simplicis: perseverare vero in eo postquam agnovieris, contumacia. Epist. 7, ad *Aprum et Verum*.

49. Res summæ salubritatis non est minoris preli per opinionis incertum. *Ibid.*, epist. ad *Salonium episc.*

50. Ex hoc ipso quod aliquis malam opinionem habet de alio sine causa sufficienti, indebitè ipsum contemnit, eique injuriatur. 2, 2, quest. 60, art. 3.

51. Nostra opinio et noster sensus, sepe nos fallit, et medicum videt. Lib. 1, de *Imit. Chr.*, cap. 3.

SENTENTIE PAGANORUM.

52. Fides omnem opinionem sequitur, persuasio fides, ratio persuasionem. Lib. 3, de *Anima*, cap. 3.

53. Opinionis rectitudo, veritas est. Lib. 6, *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 9.

54. Opinio est actionum domina atque arbitra. Lib. 7 *Moral.*, cap. 3.

55. Omnis opinio ratio est: bona quidem ratio, si vera opinio est: mala autem, si falsa. Lib. 3, de *Natura deorum*.

JOAN. TROT.

S. JUSTIN. MART.

PHILO JUD.

S. PROSPER DEJICIAI.

S. THOMAS AQUINAS.

THOMAS A KEMPIS.

ANISTOTEL.

CICERO.

56. Negligere quid de se quisque sentiat, non solum arrogantis est, sed etiam omnino dissoluti. Lib. 4 de Offe.

57. Irrideat si quis vult, plus apud me vera ratio valebit, quam vulgi opinio. De Parador., cap. 2.

EPICTETUS.

58. Homines perturbantur non rebus, sed iis quas de rebus habent, opinionibus. In suo Enchirid., cap. 10.

MIRUS PUB.

59. Bona opinio homini tutior pecunia est. In suis Sententiis, sent. 53.

PLATO.

60. Omnes hominum opiniones non sunt peraeque colendae: verum aliae quidem, aliae non item: neque omnium hominum, sed quorundam quidem, aliorum vero minime. Sisygia 4, in Dialogo Critons.

61. Necessae est eum qui opinatur, eorum quipiam opinari, vel quae novit, vel quae non novit. Sisygia 2, de Scientia.

62. Qui unum quid opinatur, aliquid eorum quae sunt opinatur. *Ibid.*

63. Qui id quod non est opinatur, nihil opinatur, nec opinatur quidem. *Ibid.*

64. Fieri non potest, ut id quod non est, in opinionem cadat, neque earum rerum quae sunt ratione, neque ipsum per seipsum. *Ibid.*

65. Aliud est falsa opinari, quam ea quae non sunt opinari: non enim hoc modo falsa in sapiente est opinio. *Ibid.*

66. Cum quis rem turpem pro pulchra, et pulchram pro turpi opinatur, tunc reversa opinatur falsa. *Ibid.*

67. Opinari vera omnino ab errandi periculo liberum et immune est, et quae ex sana illa opinione proficiuntur, omnia et pulchra et bona existunt. *Ibid.*

68. Vera opinio ad rectam rationem non minus est efficax dux, quam prudentia, sive sapientia. Sisygia 4 de Virtute.

69. Non minus utilis est recta opinio, quam scientia. *Ibid.*

70. Opinionem veram si dux praerit, uniuscujusque rei actionem deteriore non praestat, quam praestet scientia. *Ibid.*

71. Recta opinio nec scientiae cedit, nec minus ad res gerendas utilis est: neque is qui rectam opinionem habet, eo qui scientiam, minus utilis est censendus. *Ibid.*

SENECA.

72. Saepe quod est incredibile, de facto bene existimamus: de faciente male. Lib. 3, de Ira, esp. 28.

73. In illis quae mala vocantur, nihil tam terribile ac durum invenio, quam opinionem vulgi. De Concol. ad Helviam, cap. 5.

74. Quaecumque opinio veritati repugnat, falsa est. Epist. 76

75. Mala opinio bene parva delectat. Epist. 113.

76. Opiniones tuae judicium sint. De Quatuor virt.

77. Male opinantur de te homines, sed mihi. De Moribus.

OPUS, OPERARI.

SENTENTIAE PATRUM.

1. In omnibus operibus nostris, tanto quisque attentius; quanto difficilius operamur. Lib. 6, Musica, cap. 5.

2. Quaecumque iniquitas in malis operibus exercetur, ut fiant: superbia etiam bonis operibus insidiatur ut pereant. *Ibid.*

3. Laudandus est, non attractus ad opus serviliter animus, sed liberaliter et sponte devotus. Lib. 2, super Erod., quest. 170.

4. In illa requie ubi opera servilia jubentur cessare, magna est altitudo gratiae Dei: tunc enim fiunt cum requie opera, cum fides per dilectionem operatur. *Ibid.*, quest. 172.

5. Tanto magis delectat opus bonum, quanto magis diligitur Deus, summum atque incommutabile bonum, et auctor qualicumque bonorum omnium. Lib. 2 de Pec. mer. et rem., cap. 17.

6. Bonum opus intentio facit, intentionem fides dirigit. Super Psalm. xxxi.

7. Antequam stes in opere, sta in consilio. Super Psalm. xlv, vers. 1.

8. Nullum est opus bonum, cuius non sit in mente cogitatio. Super Psalm. lxxvii.

9. Bonum opus non multum laborat, malum opus habet laborem. Super Psalm. xcii.

10. Sicut iniqui male utuntur bonis operibus Dei, sic contra Deus bene utitur malis operibus iniquorum. Tract. 27, super Evang. Joan., cap. 6.

11. Negligis quod factus es, diligis quod fecisti: amas extra te opera tua, negligis in te opus Dei. De Verb. Dom., serm. 54.

12. Ratio operibus, et opera ratione indigent, ut quod mente concipimus, opere perpetremus. Hab. in Gloss. ord. super illud Levit. 8, Cumque lavasset eos.

13. Nisi injustus voluntatem mutaverit, bonum operari non potest. Contra Adim., cap. 26.

14. Dedit Deus facultatem bene operandi in laboriosis officiis. Lib. 3 de Lib. arb., cap. 20.

15. Bene operari non possumus, nisi dono Dei adjuti. Epist. 119, cap. 10.

16. Cum bene operamur, ipse dicitur operari in nobis, cuius munere operamur. *Ibid.*

17. Discamus in similitudine operum, discernere animos operantium. Epist. 48.

18. Operibus debitum redditur. Epist. 106.

19. Quicumque dicit, voluntas mea mihi suffi-

cit ad facienda opera bona, declinat in dexteram. Epist. 47.

20. Mali filii mala opera, bona opera boni filii sunt. Epist. 50.

21. Bona opera non pereunt, etiam quae de bonis pereuntibus fiunt. Epist. 70.

22. Ex mundi bonis facias bona opera, et propter mundi bona non facias opera mala. *Ibid.*

23. Tunc recte fit opus bonum, cum in ejus laudem fit, cuius gratia donatur ut fiat. Epist. 120, cap. 29.

24. Nolite esse pigri in operibus bonis, ut ad vestri seminis messem suo tempore veniatis. Epist. 138.

25. Non praedicitur hono malus, quem in consensione mali operis socium non habet criminis. Epist. 152.

26. Cum ceperit tibi displicere quod fecisti, inde incipiunt bona opera tua, quia accusas mala opera tua: initium bonorum operum confessio est operum malorum. Tract. 12, super Joan.

27. Opera Dei videmus bona, quietem vero ejus post bona opera nostra videbimus. Lib. 4 de Genesi ad lit., cap. 43.

28. Tunc est vere opus bonum, cum a charitate calculatur agentis intentio: et tanquam ad locum suum rediens, rursus in charitate requiescit. De Catechis. rud., cap. 11.

29. Malorum operum tanquam fructum malorum voluntas ipsa est velut arbor mala. Lib. 14 de Civit. Dei., cap. 11.

30. Non ad malum opus perveniretur, nisi praecessisset mala voluntas. *Ibid.*, cap. 13.

31. Non fit opus malum nisi a malis. *Ibid.*

32. Ipsa bona opera nostra Dei potius intelliguntur esse, quam nostra. *Ibid.*, lib. 22, cap. 30.

33. Deus ita magnus est in operibus magnis, ut minor non sit in minimis. Lib. 21, contra Faust., cap. 5.

34. Opera sunt ex fide, non fides ex operibus. De Gratia et lib. arb., cap. 7.

35. Nec opera bona voluntas mala, nec mala opera facit voluntas bona. Lib. 4, contra Jul., cap. 6.

36. Necessae est mortua opera faciat anima, donec Christi gratia reviviscat. De Natura et grat., cap. 24.

37. Noli desicere in bonis operibus, quia curat Deus humana. Annot. in Job., cap. 22.

38. Oportet ut oleris in te opus tuum, et ames in te opus Dei. Tract. 12, super Joan.

39. Quaris mercedem, opus precedat. *Ibid.*, tract. 40.

40. In omnibus bonis operibus tuis labora, non propter amorem saeculi hujus, sed propter requiem

sempiternam, quam promittit Deus. De Decem choris, esp. 9.

41. Da quibus operibus tibi placeam. Lib. Medit., cap. 2.

42. In mercede tu nihil agis, in opere non solus agis: corona tibi est ab ipso, opus autem abs te, sed non nisi ipso adjuvante. Homil. 14, ex lxxi Hom., cap. 2.

43. Deus retribuet mercedem operibus bonis. *Ibid.*, cap. 5.

44. Anima sancta aeternis honorum operum margaritis componitur, ut ad coelestis sponsi consortium, et nuptiale convivium feliciter ornata perveniat. *Ibid.*, homil. 26.

45. Percutimus adversarium bonis operibus. *Ibid.*, homil. 50, cap. 3.

46. Hominibus nos exemplum bonorum operum praebere praecipimus. Epist. 224.

47. Quod amplius nos delectat, secundum id operatur necesse est. In Exposit. sup. Epist. ad Galat., cap. 5.

48. Ipse ut velimus, operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens. De Grat. et lib. arb., cap. 17.

49. Cum transierit tempus bene operandi, non restat nisi recipiendi. Homil. 18, ex lxxi Hom.

50. Ille in te laudetur, qui per te operatur: noli ad laudem tuam operari quod bonum agis, sed ad laudem illius, a quo habes ut bonum agas. Tract. 8, in Epist. Joan.

51. Deus et ubi non habitat, operatur. Lib. 6, contra Julian., cap. 14.

52. Non hoc est eligere opera, quod operari: opus virtuti debetur. De Morib. eccles., cap. 16.

53. Nisi opus tuum in unitate feceris, Deo qui unum est, acceptum profecto non erit. Serm. 5, Assumpt. B. M.

54. Ille bene operatur, qui jam operatur, non ut ipse Deo placeat, sed quia placet ei Deus: vel quia placeat Deo quod operatur. In suis Sent., verbo Quatuor.

55. Spiritualis homo omne opus suum, trina quadam consideratione praevit: primum an liceat, deinde an debeat, postremo an expediat. Lib. 3 de Consid. ad Eugen. Pap.

56. Quisque in omni opere suo, hoc dicat sibi ipsi: Si modo moriturus esses, faceres istud? In Speculo monachor.

57. Qui vult opus altum incipere, debet praevidere, si velit perseverare. Super Luc., cap. 14, in illud: Selens computat.

58. Sicut cibo corporeo corpus pascitur, ita bonis operibus anima saginatur. Super Psalm. xxvii, vers. 4.

59. Infructuosa et inania vitae hujus opota, pas-

S. BONAV.

S. BRUNO.

S. CAESARIUS